

KATOLÍCKE NÁBOŽENSTVO

2 hodiny týždenne

povinný učebný predmet

katolícke gymnázium – štvorročná forma štúdia

ISCED 3A - gymnázium

vyučovací jazyk: slovenský

Rímskokatolícke náboženstvo

Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet rímskokatolícke náboženstvo na katolíckych stredných školách je povinný výchovno-formačný učebný predmet s dvojhodinovou týždennou dotáciou počas štvorročného štúdia s možnosťou maturitnej skúšky. Vyučovanie náboženstva patrí k podstate katolíckej školy, ktorá je „miestom ľudskej a kresťanskej formácie“¹ a zodpovedá tomu, že každý „má právo v pravde a s istotou osvojiť si náboženstvo, ku ktorému patrí“.²

Predmetom vyučovania rímskokatolíckeho náboženstva sú vybrané poznatky z jednotlivých teoretických a praktických teologických disciplín v spojitosti s vedami, ktoré vstupujú do vzťahu s učivom, hlavne so psychológiou, filozofiou, etikou, estetikou, sociológiou, biológiou.

Vyučovanie predmetu na stredných školách nadväzuje na vyučovanie náboženskej výchovy na základných školách. Na strednej škole sa dáva dôraz na hlbšie a komplexnejšie porozumenie, kritické reflektovanie, aplikáciu poznatkov a vedomie vlastnej identity. Celé vyučovanie prispieva k zrelosti žiakov a dovoľuje im celistvejšie pochopiť realitu. Katolícka škola „dáva do súladu ľudskú kultúru vo svojom celku s poslanstvom spásy tak, aby viera osvecovala vedomosti, ktoré si žiaci postupne nadobudnú o svete, živote a človeku“.³

So vstupom Slovenska do Európskej únie je nutné viesť k zachovaniu vlastnej kresťansko-katolíckej a kultúrnej identity a zároveň sa vo výchove zamerať aj na hodnoty iných kultúr a vzájomné chápanie. „Totiž každá kultúra je prejavom reflexie nad tajomstvom sveta a človeka; je spôsobom, ktorý možno vyjadriť transcendentný rozmer ľudského života.“⁴

Iným rozmerom výchovy v období globalizácie sa javí výchova k aktívnemu a zodpovednému spolužitiu, kde sú vzťahy násilia nahradené vzťahmi spolupráce vo vízii spoločného dobra.

Ciele predmetu (kognitívne-vzdelávacie, socioafektívne-postoje, psychomotorické-zručnosti)

Ciele učebného predmetu rímskokatolícke náboženstvo (ďalej len náboženstvo) vychádzajú:

- z *cieľa katechézy*: „...cieľom nie je len jednoduché stotožnenie s náboženskými pravdami, ale odovzdanie sa celého človeka Kristovi.“⁵
- z *cieľa katolíckej školy*: predmet splňa výchovno-vzdelávaciu úlohu pri formovaní osobnosti v oblasti viery a jej syntézy s kultúrou a so životom.

Cieľom procesu výchovy a vzdelávania v danom predmete je otvárať sa Bohu, prehlbovať s ním svoj vzťah a mať plnú, uvedomelú, aktívnu účasť na živote Cirkvi a spoločnosti pre službu Božieho kráľovstva.

Predpokladom pre plnú účasť je oslovenie *celého človeka* v jeho rozumovej, emocionálnej a duchovnej oblasti a *ponuka* uceleného poznania kresťanského poslanstva.

- Formácia žiaka k uvedomelej účasti vyžaduje:
 - uznať potrebu hľadania zmyslu vlastnej existencie,

¹ Porov. KONGREGÁCIA PRE KLERIKOV, *Všeobecné Direktórium pre katechizáciu*, Trnava 1999, bod 259.

² Porov. KONGREGÁCIA PRE KLERIKOV, *Všeobecné Direktórium pre katechizáciu*, 74.

³ Porov. DRUHÝ Vatikánsky koncil, deklarácia o kresťanskej výchove *Gravissimum Educationis*, bod 8.

⁴ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Zasvätené osoby a ich poslanie v škole*, SSV, Trnava 2004, bod 68.

⁵ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Katolícka škola*, Rím 1977, bod 50.

- pochopiť a stotožniť sa s kresťanskou identitou a vedieť ju odlíšiť od pseudokresťanských a nekresťanských identít,
 - nadobudnúť súlad medzi vierou a vedou, vierou a kultúrou, vierou a životom,
 - osvojiť si schopnosť mravného úsudku a rozlišovania,
 - nechať sa formovať Duchom Svätým a uznať jeho pôsobenie vo vlastnom živote, v Cirkvi a v spoločnosti,
 - uznať hodnoty rodiny ako domácej Cirkvi a základnej bunky spoločnosti,
 - v súlade s tradíciou Slovenska si osvojiť mariánsku úctu a národné povedomie,
 - vedieť vyjadriť cez liturgické postoje svoj vzťah k Bohu.
- Pod vyjadrením aktívna účasť rozumieme schopnosť:
 - aplikovať nadobudnuté poznatky v praktickom živote,
 - vlastným postojom *svedčiť* o prijatej viere,
 - vedieť poznanú vieru sláviť a žiť v každodennom živote,
 - sláviť liturgický rok v spoločenstve Cirkvi,
 - čerpať silu z modlitby,
 - aktívne sa zapojiť do života svojej farnosti,
 - osvojiť si pravdivé chápanie slobody a jej zodpovedné prežívanie,
 - prevziať zodpovednosť za seba ako jednotlivca i člena určitého spoločenstva a ochotne sa podieľať a spolupracovať na verejnom živote svojej obce, regiónu, štátu.

Z celého textu sa môže zdať, že tieto osnovy sú intelektuálne náročné. Je však potrebné zdôrazniť, že v koncepcii predmetu rímskokatolíckeho náboženstva rátame aj s výchovným pôsobením celého školského prostredia na katolíckych gymnáziách a s výchovným vplyvom na iných predmetoch, ako to vyjadrujú medzipredmetové vzťahy.⁶ Okrem toho je zámerom položiť patričný dôraz na kognitívnu stránku výchovno-vzdelávacieho procesu tak, aby to zodpovedalo charakteru školy, akou je katolícke gymnázium.

Didaktické ciele predmetu sú v jednotlivých tematických celkoch vymedzené nasledovne:

⁶ Porov. KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Katolícka škola*, Rím 1977, 53.

1. Veľkosť a otázky človeka

Všeobecná charakteristika

Tematický celok *Veľkosť a otázky človeka* je zaradený na začiatku prvého ročníka. Poskytuje dosť priestoru pre prirodzené zoznámenie sa učiteľa s novými žiakmi aj spoznanie sa žiakov navzájom. Toto počiatkové utváranie vzťahov je dobrým pozadím pre vvedenie žiakov do otázok o zmysle života, ktoré sprevádzajú každého človeka. Ich vek je vekom otázok. Kladú rôzne otázky a zamýšľajú sa nad rôznymi ponukami odpovedí (odpovede vedy, techniky, svetonázorov, náboženstiev).

Kľúčové pojmy

Tajomstvo človeka, svetonázor, hranice vedy a techniky, trojrozmernosť človeka, sebaopoznanie, identita, zmysel života, hľadanie Boha.

Ciele

Všeobecný cieľ: Spoznať, že podstatné otázky človeka môžu byť úplne zodpovedané len v Bohu.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	<ul style="list-style-type: none">- vysvetliť, že človek je tajomstvo- vymedziť hranice vedy pri riešení otázok človeka- uznať potrebu hľadania zmyslu vlastnej existencie	<ul style="list-style-type: none">- byť vnímavý, citlivý na tajomstvo človeka a jeho otázky- položiť si otázku identity: <i>kto som?</i>- a otázku zmyslu: <i>načo som?</i>- vedieť žasnúť- pôsobiť na svoje presvedčenie a postoje	<ul style="list-style-type: none">- sformulovať svoje otázky a verejne ich vyjadriť
B. Kresťanské poslanstvo	<ul style="list-style-type: none">- zdôvodniť hodnotu osoby ako bytosti milovanej Bohom	<ul style="list-style-type: none">- nadobudnúť zmysel pre spirituálny rozmer človeka	<ul style="list-style-type: none">- identifikovať sa s osobnou hodnotou seba ako Božieho stvorenia
C. Požiadavky pre život	<ul style="list-style-type: none">- obhájiť potrebu chváliť Boha za dar života	<ul style="list-style-type: none">- mať lásku a úctu voči sebe a druhým	<ul style="list-style-type: none">- osvojiť si modlitbu chvály- realizovať kresťanské poslanstvo v živote

Hlavné témy: (8 hodín)

1. Človek je tajomstvo
2. Človek, ako trojrozmerná bytosť
3. Kto som ja – poznávanie seba
4. Kto som ja – charakteristika obdobia dospievania
5. Odpovede vedy
6. Svetonázorové systémy a odpovede náboženstiev
7. Poznávanie Boha
8. Boh je tajomstvo

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Kto som ja – temperament a charakter
Kto som ja – charakteristika obdobia dospievania
Náboženská obnova

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

- osobnosť človeka (osobnostné vlastnosti, postoje, hodnoty, motivácia, aspirácie, temperament)
- obraz seba, identita seba
- sebavedomie a sebadôvera
- postoje a hodnoty
- motivácia a aspirácie
- temperament a spôsoby reagovania v rôznych situáciách

2. Náboženstvá – miesta stretnutia Boha a človeka

Všeobecná charakteristika

Náboženstvá odpovedajú na otázky človeka. Podrobná charakteristika náboženstiev je vyhradená pre druhý ročník. Ťažisko tohto celku je v hľadaní odpovede na otázky: Prečo sú ľudia náboženský? Aký význam majú náboženstvá pre život človeka?

Kľúčové pojmy

Náboženstvo, religionistika, náboženské prejavy, predsudok, tolerancia, fundamentalizmus.

Ciele

Všeobecný cieľ: Rozpoznať potrebu náboženstiev ako prejav spirituálneho rozmeru človeka.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	- odvodit' základnú charakteristiku náboženstiev	- oceniť hodnotu náboženstiev - prekonať prípadné predsudky voči náboženstvám	- formovať návyk otvorenosti a tolerancie pri diskusii
B. Kresťanské posolstvo	- vedieť vysvetliť spoločnú potrebu náboženstva u kresťanov i nekresťanov	- osvojiť si postoj úcty ku kresťanstvu	
C. Požiadavky pre život	- zdôvodniť potrebu náboženstiev pre súčasného človeka a uviesť argumenty	- osvojiť si postoj úcty k iným náboženstvám a ich hodnoty	

Hlavné témy: (2 hodiny)

1. Náboženstvá ako odpovede na otázky človeka
2. Čo je náboženstvo. Prejavy náboženstva a jeho pôvod.

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Cesty vedúce k poznaniu Boha
Poznávanie Boha - dôkazy
Potreba náboženstva v súčasnosti

Prierezové témy:

Multikultúrna výchova

- listina základných práv a slobôd, náboženská sloboda
- Charta OSN, Dohody o ľudských právach,

3. Božie zjavenie a viera

Všeobecná charakteristika

Celok ponúka priestor pre ďalšie kladenie si otázok. Predmetom nášho záujmu sa v tomto prípade stáva tajomstvo Boha. Boh ide v ústrety človekovi, vedie s ním dialóg ako s priateľom, čoho svedectvom je predovšetkým Sväté písmo. Podrobnejšie skúmanie Písma je vyhradené pre druhý ročník, ale už v tomto celku je potrebné žiakov uviesť do práce so Svätým písmom. Sprostredkujeme im poznanie Boha ako Stvoriteľa a Záchrancu a vedieme ich k slobodnej odpovedi na Božie zjavenie, ktorá umožňuje spoločenstvo Boha a človeka.

Kľúčové pojmy

Boh: biblické obrazy Boha, zjavenie: stvorenie, dejiny spásy, viera, Sväté písmo: Starý a Nový zákon, inšpirácia, neomylnosť.

Ciele

Všeobecný cieľ: Spoznať Božie zjavenie ako sebadarovanie Boha a vieru ako slobodnú odpoveď človeka.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť ako Boh komunikuje s človekom - špecifikovať možnosti stretnutia sa s Bohom 	<ul style="list-style-type: none"> - položiť si otázku o existencii Boha a reagovať - obhájiť názor, že komunikácia medzi Bohom a človekom je možná 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentovať jednu z možností nájdenia Boha formou referátu, diskusie...
B. Kresťanské posolstvo	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizovať kresťanstvo ako zjavené náboženstvo - vysvetliť pojem, dôvod a spôsob zjavenia - charakterizovať Sväté písmo a základné biblické pojmy 	<ul style="list-style-type: none"> - otvoriť sa voči zjavujúcemu sa Bohu - mať úctu k Svätému písmu 	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť sa orientovať a pracovať so Svätým písmom a s biblickým atlasom
	<ul style="list-style-type: none"> - objasniť dejiny Izraela ako dejiny spásy 	<ul style="list-style-type: none"> - povzbudiť sa v dôvere voči Bohu, ktorý sa stará o svoj ľud, vnímať duchovnú hodnotu 	
	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť zosúladiť vieru v stvorenie s poznatkami v oblasti prírodných vied 	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť žasnúť nad krásou stvorenia 	
C. Požiadavky pre život	<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť vieru ako dar pre každodenný život - nejasnosti vo viere sú nevyhnutnou viere 	<ul style="list-style-type: none"> - prevziať zodpovednosť za proces dozrievania vo viere 	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť zostaviť vlastné „krédo“ paralelné s Krédom Cirkvi

Hlavné témy: (15 hodín)

1. Pojem Zjavenie. Božia iniciatíva a jej charakteristika.
2. Sväté písmo, rozdelenie, inšpirácia, neomylnosť
3. Zjavenie Boha v Starom zákone
4. Stvorenie sveta, evolúcia
5. Stvorenie človeka ako muža a ženy
6. Stvorenie sveta neviditeľného, anjeli
7. Prvotný hriech, existencia zla vo svete
8. Dejiny spásy, ľudské dejiny ako miesto stretnutia s Bohom
9. Vyvrcholenie Božieho zjavenia v Ježišovi Kristovi
10. Tajomstvo Najsvätejšej Trojice
11. Cirkev a Božie zjavenie
12. Cieľ Božieho zjavenia - sebadarovanie Boha
13. Viera ako odpoveď človeka na Zjavenie

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Zjavenie ako stretnutie s Bohom
Predstavy Boha
Vlastnosti Boha v Starom zákone
Jednota Božieho zjavenia
Pohľad vedy na pôvod sveta
Ochrana prírody a ľudského života
Psychosociálne rozdiely medzi mužom a ženou
Úkon a jednota viery

Prierezové témy:

Environmentálna výchova

- stvorenie sveta, človeka:
- ochrana života na zemi
- pitná voda, ochrana vodných zdrojov všeobecne a pred účinkami
- zánik života znemožňovaním fotosyntézy (jadrová zima).
- vznik života - nebezpečenstvo zániku života na Zemi.

Ochrana života a zdravia

- negatívny vplyv drog a liekových nápojov na fyzickú zdatnosť, pohybovú výkonnosť
- negatívny vplyv drog a liekových nápojov na psychickú odolnosť a vývoj organizmu

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

- viesť dialóg so žiakmi a žiačkami o psychologických a sociálnych aspektoch partnerstva, manželstva
- vychovávať ich k osobnej zodpovednosti a k príprave na manželstvo a rodičovstvo.
- pripravovať žiakov k zodpovednosti postarať sa o rodičov v starobe.

4. Ježiš Kristus

Všeobecná charakteristika

V súvislosti s predchádzajúcimi celkami hovoríme o Kristovi ako o tom, kto odhaľuje naplno tajomstvo Boha a zároveň tajomstvo človeka. On miluje celého človeka, ponúka Božie kráľovstvo ako naplnenie v láske a zjavuje Boha tým najdokonalejším spôsobom. Z uvedeného môžeme usúdiť, že táto téma je bod, ku ktorému predchádzajúce témy smerujú a nachádzajú v nej skutočné prehĺbenie.

Kľúčové pojmy

Historický Ježiš, evanjelium, Božie kráľovstvo, zázrak, podobenstvo, kríž, vykúpenie, spása, zmŕtvychvstanie, Boží Syn, Kristus, Mária – Ježišova matka.

Ciele

Všeobecný cieľ: Osvojiť si poznanie Ježiša Krista ako historickej osobnosti a Božieho Syna, ktorý nám naplno zjavuje Boha, prehĺbiť svoj vzťah k nemu a prijať spásu.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	<ul style="list-style-type: none"> - vymenovať a charakterizovať biblické a mimobiblické dokumenty o Ježišovi Kristovi - predstaviť osobu Ježiša Krista v historickom, politickom, geografickom a náboženskom kontexte 	<ul style="list-style-type: none"> - nadobudnúť dôveryhodnosť v Ježiša ako historickej osobnosti - prijať evanjeliá ako spoľahlivé pramene o živote Ježiša Krista 	
B. Kresťanské poslanstvo	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizovať úlohy a postavenie Ježišovej matky - vysvetliť hlavné poslanie Ježiša Krista - objasniť hlavné príčiny odmietnutia Ježiša a opísať ukrižovanie - vysvetliť význam Ježišovej smrti pre nás a osvojiť si pojem spása - obhájiť dôležitosť zmŕtvychvstania pre kresťanstvo - uviesť hlavné vieroučné pravdy o Ježišovi 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznať svoje osobné pozvanie obnoviť svoj vzťah s Bohom a s ľuďmi - oceniť dar nového života, ktorý nám ponúka Kristus a zaujať aktívny postoj k svojej spásu - rozvíjať svoje kresťanské presvedčenie 	<ul style="list-style-type: none"> - prejaviť zručnosť v orientácii na mape Palestíny - identifikovať sa s potrebou verejne prejaviť svoju príslušnosť ku Kristovi a realizovať ju v aktivitách života
C. Požiadavky pre život	<ul style="list-style-type: none"> - učiť sa vyznať svoju vieru v Krista - zaujať stanovisko k ľuďom na okraji spoločnosti podobné Ježišovmu postoj 	<ul style="list-style-type: none"> - vychádzať v pohľade na život z viery v Ježiša Krista - rozpoznať výzvu žiť hodnoty Božieho kráľovstva - odmietnuť všetko, čo je v rozpore s Božím kráľovstvom 	

Hlavné témy: (14 hodín)

- a) *Historická otázka o Ježišovi Kristovi*
 - 1. Dokumenty o Ježišovi Kristovi
 - 2. Historický vývoj evanjelií
 - 3. Ježiš, človek svojej doby
- b) *Život a učenie Ježiša Krista*
 - 1. Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo
 - 2. Ježiš učí v podobenstvách
 - 3. Ježišove zázraky
 - 4. Ježišova identita
- c) *Vyvrcholenie Ježišovho života*
 - 1. Umučenie a smrť
 - 2. Tajomstvo vykúpenia
 - 3. Zmŕtvychvstanie Ježiša Krista
- d) *Ohlasovanie prvých kresťanov, prvé koncily, formovanie náuky, bludy*
 - 1. Ježiš Kristus, Syn Boží vo viere prvých kresťanov

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Ježiš Kristus - Boží Syn, dogmy prvých storočí
Mária – Ježišova matka
Dnešná doba a Ježiš Kristus
Ježiš Kristus v liturgii – Vianoce, Veľká noc

Prierezové témy:

Mediálna výchova

- porovnanie postavy Ježiša Krista v novodobej filmografii

Multikultúrna výchova

- zobrazovanie Ježiša Krista v umení v rozličných historických obdobiach

5. Duch Svätý

Všeobecná charakteristika

Tematiku Tretej božskej osoby žiak pochopí induktívne, postupom od prirodzených obrazov k náboženským definíciám. Spozná ju z biblických prejavov zjavenia sa Ducha Svätého ako ustavične prítomného a účinkujúceho v Cirkvi, svätcoch...

Kľúčové pojmy

Duch, Duch Boží v Svätom písme a v učení Cirkvi, účinkovanie Ducha: dary, ovocie, charizmy.

Ciele

Všeobecný cieľ: Rozpoznať pôsobenie Ducha Svätého v každodennom živote a nechať sa ním formovať.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	- uviesť príklady bežného použitia slova "duch" a jeho obsah	- vnímať, spoznávať a prekonávať prekážky pôsobenia Ducha Svätého	- vytvárať spoločenstvá otvorené na pôsobenie Ducha Svätého
B. Kresťanské posolstvo	- vyjadriť vlastnými slovami chápanie Božieho Ducha v Starom zákone a v Novom zákone - vysvetliť účinkovanie Ducha Svätého v Cirkvi	- na základe Skutkov apoštolov a životov svätcov vnímať pôsobenie Ducha Svätého dnes a citlivo na neho reagovať	
C. Požiadavky pre život	- uviesť súvislosti medzi životom v Božej milosti a pôsobením Ducha Svätého - charakterizovať dary, ovocie, charizmy a služby Ducha Svätého	- mať osobný vzťah s Duchom Svätým	

Hlavné témy: (7 hodín)

1. Vedomie a skúsenosť ducha. „Ruach“ v Starom zákone
2. Mená a symboly Ducha svätého
3. Duch Svätý vo Svätom písme
4. Duch Svätý a Cirkev
5. Dary, ovocie, charizmy Ducha Svätého

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Zoslanie Ducha Svätého. Účinky Ducha Svätého
Pôsobenie Ducha Svätého vo mne
Obnova v Duchu Svätom

Prierezové témy:

Multikultúrna výchova

- symboly Ducha Svätého v umení
- skúsenosť obrazovej meditácie
- gospelová hudba ako prejav darov Ducha Svätého

6. Cirkev

Všeobecná charakteristika

Vyučujúci vedie žiakov k pochopeniu Cirkvi ako tajomstva, ktoré má božský a ľudský prvok, ako ľudu Božieho, ktorý tvoríme my, a tiež Cirkvi ako nositeľky spásy celému ľudstvu. Téma veľmi úzko súvisí hlavne s témou o Ježišovi Kristovi a Božom kráľovstve, ktorú si žiaci osvojili v prvom ročníku.

Kľúčové pojmy

Cirkev: názov, pôvod, založenie, známky, hierarchická štruktúra, povolanie a poslanie laikov, poslanie a pôsobenie Cirkvi vo svete, iné kresťanské cirkvi a ekumenizmus, Mária – matka Cirkvi

Ciele

Všeobecný cieľ: Pochopiť náuku o Cirkvi a nadobudnúť k nej osobný vzťah. Nájsť si v Cirkvi svoje miesto a aktívne sa zapojiť do jej života.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	- zdôvodniť a oceniť Cirkev ako spoločenstvo, do ktorého pokrstený patrí	- mať zmysel pre život v spoločenstve - uznať hodnotu spoločenstva pre život viery	- preukázať orientáciu v štruktúre a terminológii používanej v Cirkvi - angažovať sa vo farnosti - mať účasť na misijnom poslaní Cirkvi
B. Kresťanské poslanstvo	- vysvetliť názov Cirkvev a spomenúť predobrazy a obrazy Cirkvi - objasniť dynamický proces založenia Cirkvi - charakterizovať základné známky Cirkvi - opísať základné oblasti života Cirkvi - zhodnotiť poslanie a úlohu Cirkvi pre svet - predstaviť hlavné kresťanské cirkvi a vedieť ich porovnať s katolíckou Cirkvou	- uvedomiť si svoju príslušnosť k Cirkvi - prebudiť záujem o dianie v Cirkvi a jej hodnoty	

C. Požiadavky pre život	- uviesť konkrétne príklady pôsobenia Cirkvi vo svete - navrhnúť možnosti ako mať účasť na pôsobení Cirkvi - obhájiť potrebu ekumenického hnutia a zaujať stanovisko k iným kresťanským cirkvám	- oceniť pôsobenie nových hnutí a spoločenstiev v Katolíckej cirkvi	
--------------------------------	---	---	--

Hlavné témy: (12 hodín)

1. Cirkev, definícia, Cirkev ako tajomstvo podľa Lumen gentium
2. Ježiš pripravuje a ustanovuje Cirkev,
3. Cirkev a jej obrazy v Novom zákone (Boží ľud, mystické Kristovo telo, chrám Ducha Svätého)
4. Znamky Cirkvi, jednota Cirkvi, iné kresťanské cirkvi, ekumenizmus
5. Svätosť Cirkvi, verím v spoločenstvo svätých
6. Katolicita Cirkvi, apoštolskosť Cirkvi
7. Mariánsky charakter Cirkvi, Mária - Matka Cirkvi
8. Hierarchické zriadenie Cirkvi
9. Organizácia Cirkvi na Slovensku
10. Úloha Cirkvi v dnešnom svete
11. Poslanie laikov v Cirkvi, úloha rodiny
12. Nové hnutia v Cirkvi

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Porovnanie – Vyvolený Boží ľud v Starom zákone a Cirkev
Svedectvo členov nových hnutí (videoprojekcia)
Angažovanosť konkrétnych kresťanských laikov na Slovensku v oblasti politiky, kultúry, rodiny
Ekumenizmus v praxi – konkrétne formy
Aktuálne otázky zo života Cirkvi vo svete, v diecéze, farnosti

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Povolanie človeka k svätosti v každodennom živote,
- Vytváranie spoločenstiev

Výchova k manželstvu a rodičovstvu:

- Poslanie laikov, úloha rodiny

Mediálna výchova:

- Prítomnosť Cirkvi v médiách

Multikultúrna výchova:

- Misijné pôsobenie cirkvi v rozličných krajinách (inkulturácia)
- Rozvíjanie ekumenických vzťahov v rôznych kultúrach

7. Sväté písmo - Tradícia - Magistérium

Všeobecná charakteristika

Sväté písmo, Tradícia a učiteľský úrad Cirkvi predstavujú známy posvätný trojuholník, ktorý garantuje plné vnímanie Božieho zjavenia a jeho správnu interpretáciu.

Kľúčové pojmy

Božie zjavenie, Tradícia a tradície, Magistérium, delenie Svätého písma, kánon, apokryf, výklad Svätého písma, aktualizácia Svätého písma, biblický apoštolát, Lectio divina.

Ciele

Všeobecný cieľ: Vysvetliť, že Sväté písmo je Božie slovo, ktoré je úzko späté s Tradíciou a obe vyjadrujú Božie zjavenie. Vedieť použiť Sväté písmo v živote.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	- zdôvodniť, že Božie Slovo pomáha človeku objaviť pravdu o Bohu, o sebe a o svete, ktorý ho obklopuje	- otvoriť sa pre osobné stretnutie so živým Slovom, vnímať jeho hodnotu	- osvojiť si metódu Lectio divina na základe vlastnej skúsenosti
B. Kresťanské posolstvo	- interpretovať obsah jednotlivých blokov kníh SZ a NZ - objasniť pojem Tradícia - definovať pozíciu Magistéria pri výklade Svätého písma	- chápať Sväté písmo ako miesto osobného stretnutia človeka ako jednotlivca aj ako spoločenstvo s Bohom a nechať sa ním formovať	- navrhnúť a uskutočňovať konkrétny spôsob biblického apoštolátu medzi mladými - pravidelne čítať Sväté písmo
C. Požiadavky pre život	- navrhnúť možnosti použitia Sv. písma v rôznych oblastiach života - poznať formy biblického apoštolátu	- zhodnotiť význam aktualizácie Svätého písma pre život - mať k Písmu osobný vzťah	- použiť Sv. písmo pre život v reálnych podmienkach

Hlavné témy: (10 hodín)

1. Božie zjavenie v biblickom zmysle
2. Formácia biblických textov, vznik, kánon, inšpirácia, pravdivosť
3. Tri zásady výkladu Písma
4. Hlavné obsahové celky a teológia Starého zákona
5. Hlavné obsahové celky Nového zákona
6. Tradícia, definícia, odlíšenie od tradícií, vzťah k Písmu
7. Učiteľský úrad a Sväté písmo
8. Aktualizácia Svätého písma, biblický apoštolát
9. Sväté písmo v živote veriacich
10. Práca so Svätým Písmom, Lectio Divina

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Rozlíšenie – apokryf a kánonické knihy
Predstaviť život a dielo sv. Pavla
Príklady praktického používania Písma

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Vplyv Svätého písma na formovanie osobnosti človeka.
- Úloha Svätého Písma ako základ pre tvorbu spoločenstva.

Mediálna výchova

- Aktuálne (dez)interpretácie Písma v médiách

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- Návnik prezentačných zručností v práci so Svätým písmom (biblický apoštolát, biblická olympiáda)

8. Sviatosti uvádzania do kresťanského života

Všeobecná charakteristika

Mladí kresťania si kladú otázku: „Ako súvisia sviatosti so životom človeka?“ A ak nenájdu adekvátnu odpoveď, odmietajú sviatosti ako posvätné úkony vzdialené od skutočných životných problémov. Hlbšie porozumenie sviatostí vytvára priestor pre dôvernú komunikáciu medzi Bohom a človekom a posilnenie kresťanskej identity v kontexte spoločenstva.

Kľúčové pojmy

Sviatosť, viditeľné znamenia, neviditeľná milosť, sviatosťný znak, liturgia vysluhovania sviatosti, účinky sviatosti, krst, birmovanie, Eucharistia.

Ciele

Všeobecný cieľ: Oceniť sviatosti uvádzania do kresťanského života ako prostriedky Božej milosti a ako nevyhnutnú súčasť duchovného života kresťana.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	- zhodnotiť svoj vlastný prístup k sviatostiam a rozpoznať príčiny tohto prístupu - diskutovať o význame sviatostí pre život	- mať záujem stretnúť sa s Bohom vo sviatostiach Cirkvi	- osvojiť si jednoduchú formu vysluhovania krstu pre prípad nebezpečenstva smrti
B. Kresťanské posolstvo	- opísať vzťah medzi sviatosťami a Ježišom Kristom - vysvetliť vlastnými slovami, čo sú sviatosti - zhodnotiť význam viery pri prijímaní sviatosti - na základe Svätého písma objasniť význam sviatostí uvádzania do kresťanského života a určiť ich účinky - opísať slávenie krstu, birmovania a Eucharistie	- nadobudnúť vzťah ku Kristovi, ktorý pôsobí vo sviatostiach - posilniť vieru a naučiť sa čerpať silu zo sviatostí	- Formovať návyk úcty k Eucharistii - žiť dary Ducha Svätého - činne sa zapájať do liturgie vo farnosti
C. Požiadavky pre život	- poznať význam úkonov používaných v liturgii sviatostí	- objaviť hodnotu sviatostí pre svoj život	

Hlavné témy: (11 hodín)

1. Ježiš ako základ sviatostí, ktoré zveril Cirkvi
2. Sviatosti, pojem, rozdelenie, odlíšenie od svätenín
3. Sviatosť krstu, ustanovenie, význam
4. Sviatosť krstu - prijímanie, vysluhovanie, liturgia krstu, prežívanie krstu
5. Sviatosť birmovania
6. Sviatosť eucharistie
7. Svätá omša, Bohoslužba slova, Bohoslužba obety
8. Liturgický rok
9. Byzantský obrad - svätá liturgia

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Sviatosťný znak, milosť, matéria a forma
Vplyv viery na prijímanie sviatostí
Aktívne prežívanie a zapájanie sa do sv. omše

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Potreba prijímania sviatostí pre budovanie charakteru človeka

Multikultúrna výchova

- Pochopenie bohatstva liturgických a kultúrnych prejavov vo východnom a západnom obrade

9. Eschatológia

Všeobecná charakteristika

Táto téma bola v prejavoch kresťanského života veľmi zaťažená a poznačená najrôznejšími predstavami ľudskej fantázie. Je preto potrebné kresťanov stimulovať k pozitívnemu a pravdivému náhľadu na posledné veci a k rozlíšeniu ľudových prvkov od učenia Cirkvi.

Kľúčové pojmy

Eschatológia, kresťanská nádej, smrť, očistec, nebo, peklo, vzkriesenie mŕtvych, osobný a posledný súd.

Ciele

Všeobecný cieľ: Predstaviť eschatologické skutočnosti ako kľúč k pochopeniu sveta, dejín a života.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	- vedieť vyjadriť kresťanskú odpoveď na otázku, ktorú si človek kladie: Kam smerujem?	- mať záujem o reálny náhľad na posledné veci - počúvať a citlivo reagovať na rôzne nepravdivé predstavy ľudskej fantázie v tejto oblasti	- zdieľať nádej, ktorá je vlastná kresťanom, a to aj s ľuďmi v hraničných situáciách - cvičiť sa v čnosti nádeje
B. Kresťanské posolstvo	- objasniť eschatologické skutočnosti vo vzťahu k prítomnosti - predstaviť smrť v kresťanskom zmysle - porovnať chápanie očistca, pekla a neba v minulosti a v súčasnosti - charakterizovať kresťanskú perspektívu vyústenia ľudského života, dejín a vesmíru	- ubrániť sa pred pocitmi prázdnoty, absurdnosti a strachu z „konca“	

C. Požiadavky pre život	- ohodnotiť vnímanie sveta a života v Božej perspektíve	- prevziať zodpovednosť za svoje činy a svoj život zoči-voči zániku	
--------------------------------	---	---	--

Hlavné témy: (3 hodín)

1. Eschatológia v Písme, smrť, osobný súd
2. Nebo, očistec, peklo
3. Posledný súd, večná blaženosť, večné zatratenie

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Kresťanská viera a reinkarnácia
Súkromné zjavenia a náuka Cirkvi v oblasti eschatológie

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Zodpovednosť za životné voľby a ich dopad na večný život.

10. Vybrané kapitoly z dejín Cirkvi

Všeobecná charakteristika

Skúsenosti ukazujú, že slovo Cirkev vyvoláva u žiakov negatívne asociácie práve pre jej dejiny. Preto je potrebné aj napriek tomu, že na katolíckej škole je na objektívne a nestranné vysvetľovanie dejín určený predovšetkým predmet dejepis, zaoberať sa touto témou a neobchádzať otázky mladého človeka.

Kľúčové pojmy

Križiacke výpravy, inkvizícia, východná a západná schizma, dejiny Cirkvi na Slovensku, komunizmus.

Ciele

Všeobecný cieľ: Osvojiť si poznatky z vybraných kapitol cirkevných dejín a zaujať stanovisko k problémovým historickým udalostiam.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	- poznať predsudky voči Cirkvi a nepravdivé interpretácie dejín	- byť vytrvalí pri poznávaní pravdy o histórii Cirkvi	- formovať návyk objektívnej kritiky a schopnosti argumentovať
B. Kresťanské posolstvo	- formulovať objektívne stanoviská k vybraným kapitolám dejín Cirkvi (napr. križiacke výpravy, inkvizícia, východná a západná schizma, pápeži 20. storočia, koncily) - predstaviť etapy dejín Cirkvi na Slovensku	- zaujať postoj k negatívnym stránkam jednotlivých členov Cirkvi v dejinách Cirkvi - oceniť význam kresťanskej viery v histórii Slovenska	

C. Požiadavky pre život	- nájsť analógiu medzi minulosťou a súčasnosťou Cirkvi - rozlišovať chyby jednotlivcov v Cirkvi a Cirkev v kritických dejinných udalostiach	- byť schopní reflektovať dejiny a poznať svoje historické korene - byť zodpovední za obraz Cirkvi, ktorú reprezentujeme - mať pozitívny vzťah ku všetkému, čo je súčasťou vlasti, aj jej dejín	
--------------------------------	--	---	--

Hlavné témy: (4 hodiny)

1. Pohľad kresťanstva na križiacke výpravy a inkvizíciu
2. Východná schizma, obdobie reformácie
3. História Cirkvi na Slovensku
4. Kresťanstvo a komunizmus v ČSR - 1945-1990

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Koncily a ich význam v dejinách Cirkvi
Vplyv Cirkvi na kultúru Slovákov
Príklady svätcov z dejín Cirkvi
Pápeži 20. storočia

Prierezové témy:

Mediálna výchova:

- Hodnotenie prezentácie cirkevných dejín v súčasných médiách

Multikultúrna výchova:

- Úloha Cirkvi pri kultúrnom povznesení národov

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti:

- Prezentácia vybraných kapitol z dejín Cirkvi

11. Svetové náboženstvá a sekty

Všeobecná charakteristika

Žiaci sa stále viac dostávajú do kontaktu so svetovými náboženstvami a sektami. Ich viera je konfrontovaná so pseudokresťanskými a inými náboženskými prejavmi. Preto je dôležité rozlišovať a uznať jedinečnosť a krásu kresťanstva.

Kľúčové pojmy

Monoteizmus, polyteizmus, panteizmus, kult, Boh, dobro, zlo, život po smrti v kresťanstve a iných náboženstvách, medzináboženský dialóg, sekta, znaky siekt, hnutie New Age.

Ciele

Všeobecný cieľ: Na základe porovnania kresťanstva s inými svetovými náboženstvami oceniť poklad kresťanskej viery.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	- charakterizovať svetové náboženstvá: hinduizmus, budhizmus, islam a ich vznik, učenie, kult - poukázať na príčiny šírenia siekt	- rozvíjať schopnosť orientácie v rozličných náboženských prúdoch	
B. Kresťanské poslanstvo	- predstaviť postoj katolíckej Cirkvi k svetovým náboženstvám - rozlíšiť sektu od svetového náboženstva podľa základných znakov siekt - objasniť hnutie New Age	- oceniť pozitívne prvky náboženstiev a zostať verný Pravde, ktorou je Kristus - jasne odmietnuť prejavy náboženskej neznášanlivosti - vedieť sa brániť pred manipuláciou siekt	- vedieť si vyhľadať objektívne informácie v odbornej literatúre, v časopisoch a na internete k danej problematike - vydávať svedectvo o svojej viere
C. Požiadavky pre život	- určiť prvky východných náboženstiev a siekt šíriacich sa na Slovensku a konkrétne poukázať v čom spočíva ich nebezpečenstvo - obhájiť vlastné kresťanské hodnoty - rozlišovať medzi ekumenizmom a medzináboženským dialógom	- upevňovať vzťahy vo farnosti a rodine a tým predchádzať odklonu od viery	

Hlavné témy: (7 hodín)

1. Cirkev, sekta - pojmy, znaky, rozdelenie
2. Sekty vychádzajúce z kresťanstva
3. Náboženstvá, vznik, znaky, rozdelenie
4. Východné náboženstvá - budhizmus, hinduizmus
5. Monoteistické náboženstvá -judaizmus, islam a ich porovnanie s kresťanstvom
6. Dôsledky šírenia spirituality východných náboženstiev (reinkarnácia, joga, rôzne druhy meditácií)
7. Hnutie New Age a jeho nebezpečenstvá

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Postoj kresťanstva k iným náboženstvám, medzináboženský dialóg
--

Ochrana pred zhubným vplyvom pseudovedeckých siekt - napr. scientologická cirkev , reiki,

Aktuálne sekty v našom meste

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Kvalita osobnostnej a prosociálnej formácie ako prevencia proti vplyvu siekt

Mediálna výchova

- Výchova k rozlišovaniu propagačných posolstiev a odkazov v médiách

Multikultúrna výchova

- Odkrývanie bohatstva jednotlivých náboženstiev v danej kultúre
- Výchova k úcte k príslušníkom iných náboženstiev a k prejavom ich kultúry

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

- Vplyv pôsobenia siekt na oslabenie inštitúcie manželstva a rodiny
- Problematika miešaných manželstiev a výchovy detí

Metódy, formy, techniky vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť *motivačné metódy*, ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učenia), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov, postojov, návykov a zručností. Odporúča sa *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie* (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), *manipulácia s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú *problémové metódy*, ku ktorým patrí *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a *projektová metóda* (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité *aktivizujúce metódy*, z nich je vhodná *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), *filozofická diskusia* je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), *inscenačná metóda* (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *simulácia* (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), *kompozícia* (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), "A propos": konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory. Do hodín predmetu rímskokatolíckeho náboženstva, vzhľadom na jeho špecifiká, je vo vhodnom čase potrebné vsunúť aj skúsenosť s rôznymi druhmi modlitby.

Rovnako je potrebné myslieť aj na vhodnú úpravu miestnosti, ktorá má napomáhať k vytvoreniu optimálnej atmosféry na hodinách. Pri určitých témach je možné navštíviť kaplnku, aby sa tak vytváral postoj vnímania a úcty k Posvätnu.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. *metódy opakovania* a *precvičovania* (ústne a písomné opakovanie, domáce úlohy a pod.).

Čo do *didaktickej techniky* sa pri vyučovaní počíta najmä s využitím zobrazovacej a projektívnej techniky (meotar), audiovizuálnej techniky (televízor, magnetofón, cd-prehrávač, dvd-prehrávač) ako aj najmodernejšej výpočtovej techniky (najmä notebook a dataprojektor, resp. práca s internetom.)

Vzdelávacie oblasti

Nemožno si nevšimnúť, že tieto požiadavky sú v zhode s projektom Millénium, kde sa „v školskom kurikulu má vychádzať z poznania konkrétnych žiakov a ich potrieb, záujmov a reagovať na aktuálne celospoločenské a celosvetové problémy.“⁷

Toto vyjadruje aj Štátny vzdelávací program. Obsah vzdelávacích oblastí je rozčlenený do vybraných učebných predmetov a ku nim sú priradené aj prierezové témy.

So vstupom Slovenska do Európskej únie je nutné viesť k **zachovaniu svojej vlastnej kultúry** a zároveň vo výchove sa zamerať aj na **hodnoty iných kultúr** a vzájomné chápanie. „Treba mať na zreteli, že kultúra je pre človeka a pre dozrievanie jeho ľudskej dôstojnosti, pričom je potrebné pamätať na transcendentný rozmer ľudského života.“⁸

Iným všeobecným rozmerom je **výchova ku kultúre pokoja**, kde sa pokoj chápe ako ovocie spravodlivosti. Je potrebné živiť v srdciach žiakov chuť, aby oni boli tvorcami pokoja, „ktorý nespočíva v jednoduchej absencii konfliktov, ale je pozitívnym, dynamickým procesom, na ktorom majú všetci účasť a ktorý umožňuje dialóg a riešenie konfliktov v duchu vzájomného pochopenia a spolupráce.“⁹

Iným rozmerom výchovy v období globalizácie sa javí **výchova k aktívnemu a zodpovednému spolužitiu**, kde sú vzťahy násilia nahradené vzťahmi spolupráce vo vízii spoločného dobra.

Všetky tieto hodnoty sa musia prejavovať pri vyučovaní každého predmetu. Vyjadrujú nadpredmetový charakter.

Vzdelávacia oblasť

■ Jazyk a komunikácia:

Slovenský jazyk a literatúra:

- kresťanský, duchovný a filozofický odkaz v diele a osobnostiach sv. Cyrila a Metoda,
- vplyv kresťanstva na formovanie slovenského jazyka i národného povedomia Slovákov,
- myšlienky kresťanstva v tvorbe našich básnikov a spisovateľov,
- kresťanská tvorba v období komunizmu, samizdatová tvorba,
- katolícka moderna,
- v slohových úlohách zadávať témy, ktoré vedú žiakov k schopnosti zaujať postoje k súčasným problémom a formovať ich v duchu kresťanských hodnôt,
- úloha rodiny v literárnych dielach v minulosti a súčasnosti.

Cudzí jazyky:

- v rámci spoznávania kultúry oblastí hovoriacich daným jazykom nezabudnúť na ich kresťanský rozmer,

⁷ ZELINA, M., *Ako sa stať sám sebou – ako byť sám sebou*, Metodická príručka, Poľana, Bratislava 2002.

⁸ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Zasvätené osoby a ich poslanie v škole*, 68.

⁹ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Zasvätené osoby a ich poslanie v škole*, 78.

- naučiť základné modlitby i liturgické odpovede v tomto jazyku,
- viesť k čítaniu Sv. písma v tomto jazyku,
- zaoberať sa úrovňou kresťanstva v súčasnosti.

■ Človek a príroda

Fyzika, chémia:

- poukazovať na krásu prírodných zákonov a ich vzájomné súvislosti,
- podávať vývoj vesmíru v zhode s najnovšími odbornými poznatkami,
- vysvetľovať ľudové liečiteľstvo v zhode s odbornými poznatkami.

Biológia:

- viesť k úcte ku stvorenej prírode, ekológia, environmentalistika,
- pri biológii človeka k úcte k ľudskému telu, k jeho jednotlivým orgánom,
- pri génových manipuláciách organizmov významných pre život človeka poukazovať na ich pozitíva a negatíva,
- v úlohe genetického poradenstva poukazovať na závažnosť niektorých onkologických a neonekologických ochorení,
- viesť k ochrane zdravia – negatívny účinok stresu, fajčenia, potreba správnej výživy...

■ Človek a spoločnosť:

Dejepis:

Keďže dejiny Cirkvi sú späté so svetovými dejinami, je celkove potrebné poukazovať na postavenie a úlohu Cirkvi v jednotlivých etapách dejín a v tomto duchu ich aj interpretovať.

Najmä:

- obdobie investitúry
- križiacke výpravy
- obdobie inkvizície
- schizmy – východná i západná
- prepojenie duchovného života so spoločenským životom v stredoveku
- osvietenstvo a Cirkev
- Cirkev a komunizmus
- Cirkev a holokaust

Občianska náuka (Náuka o spoločnosti):

- *psychológia* – prepojenie duševného (psychického) a duchovného sveta človeka,
- *právo* – ochrana ľudských práv, ochrana ľudského života od počatia až po prirodzenú smrť, práva rodičov a detí v zhode s učením Cirkvi,
- *etika* – porovnanie zásad kresťanskej morálky s morálnymi systémami v dejinách,
- *politológia* – kresťan ako politik, postoj k voľbám, zodpovednosť človeka za život v spoločnosti, rodina ako základná bunka spoločnosti, stretnutie kresťanských a liberálnych hodnôt v spoločnom európskom dome,
- *sociológia* – človek a spoločnosť, úloha duchovných hodnôt spoločnosti,
- *filozofia* – jednotlivé prúdy porovnávať s prúdmi kresťanskej filozofie.

■ Matematika a práca s informáciami:

Informatika:

- poukazovať na pozitívne stránky využívania výpočtovej techniky,
- upozorňovať na negatívne stránky, možnosti zneužívania, nebezpečenstvo hier, potrebu vlastného sebaovládania, spoznania vlastných hraníc,
- zdôrazňovať, že technické spojenie nikdy nenahradí priame medziľudské kontakty, otvorenú, úprimnú komunikáciu, ktorá spája srdcia.

■ Umenie a kultúra:

Výchova umením a kultúrou:

- pomôcť, aby človek poznával umenie ako prejav túžby človeka po transcendentne,
- architektúra – jednotlivé slohy prepojiť s filozofickými i kresťanskými hodnotami,
- viesť človeka k túžbe po kráse, naučiť ho obdivovať krásne diela, vnímať a chápať hodnoty umeleckých a kresťanských diel
- organizovať exkurzie, vychádzky, výlety na pútnické miesta, na národné kultúrne pamiatky spojené s kresťanstvom, na výstavy, do galérií, múzeí, skanzenov u nás i v zahraničí

Na hodinách predmetu rímskokatolíckeho náboženstva kladie dôraz aj na nasledovné prierezové témy:

- Osobný a sociálny rozvoj
- Tvorba projektu a prezentačné činnosti
- Mediálna výchova
- Environmentálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Ochrana života a zdravia
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu a k etike intímnych vzťahov

Spôsobilosti absolventa

Vzdelávanie v predmete rímskokatolíckeho náboženstva by žiaka malo viesť k:

- rozvíjaniu a reflexii v otázkach existencie Boha, významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem pre konanie človeka a dávaniu odpovede na základe zjavenia a viery cirkvi,
- oboznamovaniu sa so skutočnosťou viery a s poslanstvom, na ktorom sa viera zakladá a napomáhaniu prostredníctvom uvažovania rozumom zdôvodniť vieru,
- motivácii k osobnému duchovnému životu a k zodpovednému konaniu v Cirkvi a v spoločnosti
- stretaniu sa s Bohom skrze modlitbu, čítanie Písma a v spoločenstve Cirkvi
- uvedomeniu a častému prijímaniu sviatostí,
- stotožneniu sa s modelmi správania, ktoré ponúka katolícka morálka vo všetkých oblastiach osobného a spoločenského života
- prijímaniu osobných rozhodnutí vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám k svetovým ideológiám a sektám, ako aj k podpore pochopenia a tolerance voči rozhodnutiam druhých.

Zdroje

Učiteľ má na stránke www.kbd.sk v sekcii „osnovy“ k dispozícii bohatý materiál pre prvý – štvrtý ročník stredných škôl, ako aj odborníkmi pripravené texty pre učiteľov ku všetkým experimentálne overeným témam osnov schválených MŠ SR a KBS v roku 2007. K viacerým tematickým celkom sú v súčasnosti na uvedenej stránke pripravené metodické materiály s paletou aktivizujúcich a motivačných metód a pre žiakov sú pripravené aj pracovné listy. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície študentov a iné okolnosti.

K dôležitým zdrojom patrí: Sväté písmo, Kompendium Katechizmu katolíckej cirkvi (resp. pre učiteľov aj Katechizmus Katolíckej cirkvi), Kompendium sociálnej náuky Cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, či biblické mapy, internetové zdroje (www.kbs.sk, resp. www.tkkbs.sk, www.vatican.va, www.cestykatecheze.cz, a pod...), rozličný audiovizuálny materiál a powerpointové prezentácie.

Kritériá hodnotenia

Pri zostavovaní kritérií hodnotenia práce žiakov na hodinách rímskokatolíckeho náboženstva vychádzame z dokumentu MŠ SR Metodický pokyn č. 8/2009-R zo 14. mája 2009 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.

Predmet rímskokatolíckeho náboženstva patrí do vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty je súčasťou školského vzdelávacieho programu pre katolícke gymnáziá a v súlade s učebnými osnovami predmetu katolíckeho náboženstva schválenými MŠ SR a KBS v roku 2007 z ktorých vychádza. Pri hodnotení a klasifikácii žiakov preto prihliada aj na tie výkony, ktoré súvisia s ich vedomosťami. Každá škola si tieto kritériá môže upraviť sama v závislosti od svojich nárokov na hodnotenie a klasifikáciu vlastných žiakov.

a) hodnotenie a klasifikácia žiakov v predmete rímskokatolíckeho náboženstva, ktorý patrí do vzdelávacej oblasti človek a hodnoty

- (1) Hodnotenie žiaka sa v rámci vzdelávania vykonáva podľa úrovne dosiahnutých výsledkov klasifikáciou¹⁰⁾.
- (2) Prospech žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje týmito stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný a 5 – nedostatočný.¹¹⁾
- (3) Riaditeľ strednej školy (ďalej len „riaditeľ“) oznámi v deň začiatku príslušného školského roka, ktoré predmety sa klasifikujú a ktoré sa neklasifikujú¹²⁾ v súlade so školským vzdelávacím programom.
- (4) V predmetoch, ktoré sa neklasifikujú, sa v katalógovom liste žiaka a na vysvedčení žiaka uvedie „absolvoval/absolvovala“ alebo „neabsolvoval/neabsolvovala“ v súlade so školským vzdelávacím programom.
- (5) Zákonných zástupcov žiaka informuje priebežne o prospechu a správaní žiaka triedny učiteľ, učiteľia jednotlivých predmetov alebo majster odbornej výchovy. V prípade výrazného zhoršenia prospechu alebo správania informuje zákonných zástupcov žiaka riaditeľ písomne.

¹⁰⁾ § 55 ods. 1 písm. b) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹¹⁾ § 55 ods. 5 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov.

¹²⁾ § 55 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov.

b) všeobecné zásady hodnotenia a klasifikácie žiakov

(6) Súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu na strednej škole je systematické hodnotenie žiaka. Predmetom hodnotenia je úroveň dosiahnutých vedomostí a zručností podľa platných učebných osnov a vzdelávacích štandardov.¹³⁾ Hodnotenie a klasifikácia preukázaného výkonu žiaka v príslušnom predmete nemôžu byť znížené na základe správania žiaka.

(7) Hodnotenie žiakov ako nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu má motivačnú, informatívnu, komparatívnu a korekčnú funkciu.

(8) Žiak má právo

vedieť, čo sa bude hodnotiť a akým spôsobom,
dozvedieť sa výsledok každého hodnotenia,
na objektívne hodnotenie.

(9) Vo výchovno-vzdelávacom procese sa vykonáva priebežná a súhrnná klasifikácia žiaka. Priebežná klasifikácia sa uplatňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka. Súhrnná klasifikácia sa vykonáva na konci každého polroka.

(10) Pri hodnotení sa uplatňuje primeraná náročnosť a pedagogický takt voči žiakovi, jeho výkony sa hodnotia komplexne, berie sa do úvahy vynaložené úsilie žiaka a v plnej miere sa rešpektujú jeho ľudské práva. Hodnotenie je motivačný a výchovný prostriedok, ako aj prostriedok pozitívneho podporovania zdravého sebedomia žiaka.

(11) Pri hodnotení a klasifikácii žiakov so zdravotným znevýhodnením je potrebné zohľadňovať zdravotné postihnutie týchto žiakov¹⁴⁾ a vychádzať zo záverov a odporúčaní k hodnoteniu a klasifikácii školských poradenských zariadení.

(12) V záujme poskytnutia objektívnej spätnej väzby a poukázania na rozvojové možnosti žiaka v danej oblasti učiteľ pri písomných prácach môže pri klasifikácii známku uviesť slovný komentár, v ktorom vysvetlí nedostatky a zdôrazní pozitíva písomnej práce.

c) získavanie podkladov na hodnotenie a klasifikáciu

(13) Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov žiaka získava učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

sledovaním stupňa rozvoja individuálnych osobnostných predpokladov a talentu,
sústavným sledovaním výkonov žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové, didaktické testy),
konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby aj
s výchovným poradcom, školským psychológom, alebo odbornými zamestnancami
zariadení výchovného, psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva
a prevencie,
rozhovormi so žiakom.

(14) Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka podľa vnútorných predpisov školy. V priebehu školského roka zaznamenáva výsledky žiaka a jeho prejavy najmä preto, aby

¹³⁾ § 9 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov.

¹⁴⁾ § 55 zákona č. 245/2008 Z. z. a § 9 ods. 1 vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

mohol žiakovi poskytovať spätnú väzbu a usmerňovať výchovno-vzdelávací proces žiaka v zmysle jeho možností rozvoja a informovať zákonných zástupcov žiaka.

(15) Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky. Žiak by mal byť v priebehu polroka z jedného vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou jedna hodina týždenne vyskúšaný minimálne dvakrát. Z vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou vyššou ako jedna hodina týždenne by mal byť žiak v priebehu polroka skúšaný minimálne trikrát.

(16) Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a klasifikácie so zdôvodnením. Po ústnom vyskúšaní oznámi učiteľ výsledok hodnotenia ihneď. Výsledky hodnotenia písomných skúšok, prác aj praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 14 dní.

(17) Jednotlivé druhy písomných skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok, aby sa nadmerne nehromadili v určitých obdobiach. Termín písomnej práce, ktorá trvá viac ako 25 minút, učiteľ konzultuje s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania. V jednom dni môžu žiaci písať len jednu skúšku uvedeného charakteru.

d) postup pri hodnotení a klasifikácii prospechu

(18) Pri ústnom skúšaní je žiak klasifikovaný známkou.

(19) Hodnotenie písomnej práce je vyjadrené známkou.

(20) Podkladom pre súhrnnú klasifikáciu predmetu sú:

známky z ústnych odpovedí,

známky z písomných prác,

posúdenie faktorov a prejavov žiaka, ktoré majú vplyv na jeho školský výkon podľa písm.

b) bodu 10 a podľa písm. d) bodu 22 týchto Kritérií.

(21) Výsledný stupeň prospechu žiaka vo vyučovacom predmete určí vyučujúci. V predmete, v ktorom vyučuje viac učiteľov, určia výsledný stupeň za klasifikačné obdobie príslušní učitelia po vzájomnej dohode.

(22) Pri určovaní stupňa prospechu v jednotlivých predmetoch na konci klasifikačného obdobia sa hodnotí kvalita práce a učebné výsledky, ktoré žiak dosiahol počas celého klasifikačného obdobia. Pritom sa prihliada na systematickosť v práci žiaka, na jeho prejavované osobné a sociálne kompetencie ako je zodpovednosť, snaha, iniciatíva, ochota a schopnosť spolupracovať, a to počas celého klasifikačného obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru známok získaných v danom klasifikačnom období, prihliada sa k dôležitosti a váhe jednotlivých známok.

e) Klasifikácia v predmete rímskokatolíckeho náboženstva

(23) Výchovno-vzdelávacie výsledky žiaka sa v tomto predmete klasifikujú podľa kritérií uvedených v odsekoch 23 až 28 v primeranom rozsahu pre príslušný ročník štúdia.

(24) Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak je v činnostiach aktívny, využíva naplno svoje osobné predpoklady. Pri riešení teoretických a praktických úloh preukazuje svoju autentickosť, kreativitu a originalitu. V prípade potreby je schopný v plnej miere nachádzať a používať medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Má záujem a snahu o rozvíjanie svojich kompetencií. Vie pohotovo zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a aktívne vyjadriť svoj vlastný názor.

(25) Stupňom 2 – chváľitebný sa žiak klasifikuje, ak je v činnostiach aktívny, využíva svoje osobné predpoklady. Pri riešení teoretických a praktických úloh preukazuje menšiu mieru autenticity, kreativity a originality. V prípade potreby je schopný nachádzať a používať medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Prejavuje snahu rozvíjať svoje kompetencie. Vie zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a vyjadriť svoj vlastný názor.

(26) Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak je v činnostiach skôr pasívny, málo využíva svoje osobné predpoklady. Pri riešení teoretických a praktických úloh preukazuje nízku mieru autenticity, kreativity a originality. Jeho vedomosti a zručnosti sú obmedzené, s problémami aplikuje medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Ťažšie zaujíma postoj k požadovaným záležitostiam a s problémami vyjadruje svoj vlastný názor.

(27) Stupeň 4 – dostatočný sa udeľuje výnimočne žiakovi, ktorý je na vyučovacích hodinách pasívny, nespolupracuje. Pri riešení teoretických a praktických úloh neprejavuje autenticitu, kreativitu a originalitu. Jeho vedomosti a zručnosti sú veľmi obmedzené, nedokáže aplikovať medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Nevie zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a vyjadriť svoj vlastný názor.

(28) Stupeň 5 – nedostatočný sa udeľuje celkom výnimočne žiakovi, ktorý proklamatívne ignoruje výučbu, odmieta spolupracovať, jeho vedomosti a zručnosti sú nedostatočné. Odmieta zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a vyjadriť svoj vlastný názor.

Učebné osnovy predmetu rímskokatolícke náboženstvo

Tematický celok	Počet hodín	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitolu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
1. Veľkosť a otázky človeka	8	Tajomstvo človeka, svetonázor, hranice vedy a techniky, trojrozmernosť človeka, sebapoznanie, identita, zmysel života, hľadanie Boha.	<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť, že človek je tajomstvo - vymedziť hranice vedy pri riešení otázok človeka - uznať potrebu hľadania zmyslu vlastnej existencie - zdôvodniť hodnotu osoby ako bytosti milovanej Bohom - obhájiť potrebu chváliť Boha za dar života 	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť sformulovať otázky, ktoré si ľudstvo kladie od nepamäti. - vymedziť hranice vedy pri riešení otázok človeka. - dokázať posúdiť vplyv jednostranných svetonázorových systémov na človeka - vysvetliť prejavy biologického, psychologického a spirituálneho rozmeru života človeka. - zdôvodniť nevyhnutnosť rovnováhy medzi jednotlivými rozmermi. - diskutovať o dôsledkoch zanedbávania jedného z rozmerov. - porovnať život človeka, ktorý pozná zmysel svojho života s tým, ktorý ho nepozná.
2. Náboženstvá – miesta stretnutia Boha a človeka	2	Náboženstvo, religionistika, náboženské prejavy, predsudok, tolerancia, fundamentalizmus.	<ul style="list-style-type: none"> - odvodit' základnú charakteristiku náboženstiev - vedieť vysvetliť spoločnú potrebu náboženstva u kresťanov i nekresťanov - zdôvodniť potrebu náboženstiev pre súčasného človeka a uviesť argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> - vymedziť predmet religionistiky ako vedy. - vymenovať základné všeobecné náboženské prejavy. - charakterizovať pojem náboženstvo na základe náboženských prejavov. - objasniť vzťah náboženstva ku každodennému životu človeka a k jeho potrebám. - rozpoznať fundamentalizmus ako nesprávne prežívanie náboženstva.
3. Božie zjavenie a viera	15	Boh: biblické obrazy Boha, zjavenie: stvorenie, dejiny spásy, viera, Sväté písmo: Starý a Nový zákon, inšpirácia, neomylnosť	<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť ako Boh komunikuje s človekom - špecifikovať možnosti stretnutia sa s Bohom - charakterizovať kresťanstvo ako zjavené náboženstvo - vysvetliť pojem, dôvod a spôsob zjavenia - charakterizovať Sväté písmo a základné 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť spôsob poznávania Boha, ktorý vychádza z existencie sveta a ľudských túžob. - porovnať chápanie Boha vo Svätom písme s chápaním Boha na základe prirodzeného poznania. - poukázať na konkrétnom príklade, že je možné nájsť Boha. - objasniť pojem, dôvod a spôsob zjavenia. - charakterizovať kresťanstvo ako zjavené náboženstvo - definovať Sväté písmo ako živé Božie slovo.

Tematický celok	Počet hodín	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické v'íd' kapitoly Ciele predmetu)	Výkonový štandard
			<ul style="list-style-type: none"> - biblické pojmy - objasniť dejiny Izraela ako dejiny spásy - vedieť zostáadiť vieru v stvorenie s poznatkami v oblasti prírodných vied - vysvetliť vieru ako dar - pre každodenný život - uviesť príklad, že nejasnosti vo viere sú nevyhnutnou súčasťou rastu vo viere 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť základné biblické pojmy: inšpirácia, kánon, neomylnosť, Starý a Nový zákon, literárne štýly. - poukázať na pôsobenie Boha v živote: Abraháma, Mojžiša, Dávida a prorokov - predstaviť udalosť exodu ako základnú skúsenosť izraelského národa s Bohom - charakterizovať zmluvu ako prejav osobitného vzťahu Boha k vyvolenému národu, ktorá vrcholí v Ježišovi Kristovi a v povolani všetkých ľudí - porovnať dejiny vyvoleného národa vo vzťahu k svetovým dejinám - stručne analyzovať biblické texty o stvorení sveta a človeka - opísať stvorenie muža a ženy na Boží obraz - vedieť porovnať vieru v stvorenie a poznatky prírodných vied - vysvetliť pôvod zla z biblického pohľadu - dať do vzťahu Božie zjavenie a osobnú vieru - opísať nesprávne predstavy Boha a ich vplyv na vieru človeka - vedieť vlastnými slovami vyjadriť význam viery pre život
4. Ježiš Kristus	18	<p>Historický Ježiš, evanjélium, Božie kráľovstvo, zázrak, podobenstvo, kríž, vykúpenie, spása, zmŕtvychvstanie, Boží Syn, Kristus, Mária – Ježišova matka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vymenovať a charakterizovať - biblické a mimobiblické dokumenty o Ježišovi Kristovi - predstaviť osobu Ježiša Krista v historickom, politickom, geografickom a náboženskom kontexte - charakterizovať úlohy a postavenie Ježišovej matky - vysvetliť hlavné poslanie Ježiša Krista - objasniť hlavné príčiny odmietnutia Ježiša a opísať ukrižovanie - vysvetliť význam Ježišovej smrti pre nás a osvojiť si pojem spása - obhájiť dôležitosť zmŕtvychvstania pre 	<ul style="list-style-type: none"> - prejavíť zručnosť v orientácii na mape Palestíny a bližšie opísať najdôležitejšie miesta Ježišovho pôsobenia - charakterizovať jednotlivé náboženské skupiny a ich pôsobenie – saduceji, farizeji, zelóti, zákonníci, eséni - vysvetliť hlavné poslanie Ježiš Krista. Objasniť pojem Božieho kráľovstva - uviesť, čo sú podobenstva, čo je ich cieľom a objasniť ich na konkrétnom príklade - predstaviť zázraky ako znamenie Božieho kráľovstva - porovnať názory na Ježiša Krista u jeho súčasníkov a jeho sebachápania - objasniť hlavné príčiny odmietnutia Ježiša a opísať jeho umučenie

Tematický celok	Počet hodín	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitulu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
5. Duch Svätý	7	Duch, Duch Boží v Svätom písme a v učení Cirkvi, účinkovanie Ducha: dary, ovocie, charizmy.	<ul style="list-style-type: none"> - kresťanstvo - uviesť hlavné vieroučné pravdy o Ježišovi - učiť sa vyznať svoju vieru v Krista - zaujať stanovisko k ľuďom na okrají spoločnosti podobné Ježišovmu postojú 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť význam Ježišovej smrti pre nás - charakterizovať a dať do súvisu pojmy: hriech, vykúpenie, spása - na základe svedectva Svätého písma obhájiť dôležitosť zmŕtvychvstania pre kresťanstvo - objasniť, čo je kerygma a čo je jej obsahom - vybrať texty z evanjelií, ktoré hovoria o Panne Márii a na ich základe objasniť jej úlohu v Ježišovom živote - vysvetliť prečo sa Panna Mária nazýva sedembolestnou a prečo sa stala patrónkou Slovenska - popísať poslanie Panny Márie v prvotnej cirkvi - zdôvodniť úctu kresťanov k Panne Márii a uviesť príklady mariánskych sviatkov
			<ul style="list-style-type: none"> - uviesť príklady bežného použitia slova "duch" a jeho obsah - vyjadriť vlastnými slovami chápanie Božieho Ducha v Starom zákone a v Novom zákone - vysvetliť účinkovanie Ducha Svätého v Cirkvi - uviesť súvislosti medzi životom v Božej milosti a pôsobením Ducha Svätého - charakterizovať dary, ovocie, charizmy a služby Ducha Svätého 	<ul style="list-style-type: none"> - vybrať texty, ktoré hovoria o Božom Duchu v Starom zákone - opísať Ježišove prísľubenia Ducha Svätého v Novom zákone - rozobrať text zoslania Ducha Svätého zo Skutkov apoštolov - objasniť význam symbolov, ktorými sa vyjadruje pôsobenie Ducha Svätého vo Svätom písme - porovnať chápanie Ducha v Starom a v Novom zákone - vysvetliť účinkovanie Ducha Svätého v prvotnej Cirkvi - charakterizovať dary, ovocie a charizmy Ducha a ich prejavy v živote svätcov i dnešnej Cirkvi - dať do vzťahu život v Božej milosti a pôsobenie Ducha najmä vo sviatostiach, ale aj v každodennom živote

Tematický celok	Počet hodín	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitulu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
-----------------	-------------	---------------	---	-------------------

<p>6. Cirkev</p>	<p>12</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť a oceniť Cirkev ako spoločenstvo, do ktorého pokrstený patrí - vysvetliť názov Cirkve a charakterizovať obrazy Cirkvi - objasniť dynamický proces založenia Cirkvi - charakterizovať základné známky Cirkvi - opísať základné oblasti života Cirkvi - zhodnotiť poslanie a úlohu Cirkvi pre svet - predstaviť hlavné kresťanské cirkvi a vedieť ich porovnať s katolíckou Cirkvou - uviesť konkrétne príklady pôsobenia Cirkvi vo svete - navrhnúť možnosti ako mať účasť na pôsobení Cirkvi - obhájiť potrebu ekumenického hnutia a zaujať stanovisko k iným kresťanským cirkvám 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysvetliť Cirkev v jej duchovnom a viditeľnom rozmere. Vychádzať pri tom z pôvodných významov slov a obrazov sv. Pavla - Porovnať vyvolený národ ako predobraz Božieho ľudu a Cirkve - Vybrať texty, kde Ježiš pripravuje Cirkev - Opísať zrod Cirkvi na Turíce - Vyjadriť v akcii Cirkve veríme, vymenovať a charakterizovať známky Cirkvi uvedené vo vyznaní viery - Objasniť, aký význam majú tieto známky pre dnešný svet v oblasti misií, apoštolskej nástupnosti, v ekumenizme - Vysvetliť pojmy hierarchia a laici - Rozlíšiť stupne posvätného stavu vzhľadom na ich úlohu v Cirkvi - Vedieť opísať územné a organizačné usporiadanie cirkvi vo svete a na Slovensku - Vysvetliť obsah pojmov: rímsky biskup-pápež, kolégium biskupov, konkordát, nuncius, kardinál, cirkevná provincia, diecéza, konferencia biskupov, farnosť - Vymenovať základné oblasti života Cirkvi vo svete - Svätého písma a koncilových dokumentov - Odôvodniť, že hlavným poslaním Cirkvi je ohlasovať spásu - Uviesť príklady, že Cirkev má starosť o každého človeka a svet v celom rozmere jeho existencie - Uviesť oblasti života, kde sa majú angažovať laici, napr., politika, kultúra, rodina - Poukázať na prínos nových hnutí v Cirkvi - Zdôvodniť mariánsku črtu v Cirkvi - Na základe dejinných okolností vysvetliť príčiny rozdelenia kresťanstva - Vysvetliť a zdôvodniť ekumenické snaženie kresťanov - Uviesť príklady niektorých kresťanských cirkvi z pohľadu spoločných a rozdielnych znakov - Vedieť navrhnúť vlastný prínos k jednote kresťanov
------------------	-----------	--	--

<p>7. Sväté písmo - Tradícia - Magistérium</p>	<p>10</p>	<p>Božie zjavenie, Tradícia a tradície, Magistérium, delenie Svätého písma, kánon, apokryf, výklad Svätého písma, aktualizácia Svätého písma, biblický apoštolát, Lectio divina</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť, že Božie Slovo pomáha človeku objaviť pravdu o Bohu, o sebe a o svete, ktorý ho obklopuje - interpretovať obsah jednotlivých blokov kníh SZ a NZ - objasniť pojem Tradícia - definovať pozíciu Magistéria pri výklade Svätého písma - navrhnúť možnosti použitia Sv. písma v rôznych oblastiach života - poznať formy biblického apoštolátu 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysvetliť, čo je Sväté písmo, Tradícia, Magistérium a predstaviť ich význam pre plné vnímanie Božieho zjavenia - Definovať pozíciu Magistéria pri výklade Svätého písma - Demonštrovať výklad Písma v zhode s katolíckou cirkvou - Vysvetliť vzťah Tradície a Svätého písma vzhľadom na Božie zjavenie - Rozlíšiť apokryf a kánonické knihy - Zarádiť knihy Starého a Nového zákona - Na základe Svätého písma predstaviť život a dielo sv. Pavla - Uviesť príklady praktického používania Písma v živote - Navrhnuť a prezentovať konkrétny spôsob biblického apoštolátu medzi mladými - Vedieť použiť metódu Lectio divina
<p>8. Sviatosti uvádzania do kresťanského života</p>	<p>11</p>	<p>Sviatosť, viditeľné znamenia, neviditeľná milosť, sviatosťný znak, liturgia vysluhovania sviatosti, účinky sviatosti, krst, birmovanie, Eucharistia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotiť svoj vlastný prístup k sviatostiam a rozpoznať príčiny tohto prístupu - diskutovať o význame sviatosti pre život - opísať vzťah medzi sviatosťami a Ježišom Kristom - vysvetliť vlastnými slovami, čo sú sviatosti - zhodnotiť význam viery pri prijímaní sviatosti na základe Svätého písma - objasniť význam sviatosti uvádzania do kresťanského života - a určiť ich účinky - opísať slávenie krstu, birmovania a Eucharistie - poznať význam úkonov používaných v liturgii sviatosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Vybrať zo Svätého písma texty, ktoré sa vzťahujú na sviatosti - Diskutovať o tom, ako pokračuje Ježišovo pôsobenie vo sviatosťiach aj dnes - Objasniť pojem znamenie, sviatosťný znak, milosť a definovať sviatosť - Uviesť delenie sviatosti podľa Katechizmu Katolíckej cirkvi - Rozlíšiť prijímanie sviatosti bez viery a s vierou - Uviesť čo hovorí Sväté písmo o krste – rozlíšiť Jánov krst, krst Ježiša Krista a sviatosť krstu - Objasniť symbol vody pri krste na základe Svätého písma - Opísať liturgiu krstu - Vysvetliť, kto môže prijať krst, za akých podmienok, čo je katechumenát, úlohu rodičov a kresťanských rodičov - Rozlíšiť riadneho a mimoriadneho vysluhovateľa krstu - Zdôvodniť krst malých detí v Cirkvi

<p>9. Eschatológia</p>	<p>3</p>	<p>Eschatológia, kresťanská nádej, smrť, očistenie, peklo, vzkriesenie mŕtvych, osobný mŕtvych, osobný a posledný súd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť vyjadriť kresťanskú odpoveď na otázku, ktorú si človek kladie: Kam smerujem? - objasniť eschatologické skutočnosti vo vzťahu k prítomnosti - predstaviť smrť v kresťanskom zmysle - porovnať chápanie očistenia, pekla a neba v minulosti a v súčasnosti - charakterizovať kresťanskú perspektívu vyústenia ľudského života, dejín a vesmíru - ohodnotiť vnímanie sveta a života v Božej perspektíve 	<ul style="list-style-type: none"> - Zdôvodniť význam krstu, jeho účinky, vyzdvihnúť krst ako začiatok nového života s Bohom v spoločnosti Cirkvi - Na základe Skutkov apoštolov rozlíšiť krst a birmovanie - Objasniť vzťah medzi krstom a birmovaním - Opísať liturgiu sviatosti birmovania - Zdôvodniť význam prípravy ku sviatosti birmovania - Uviesť, kto môže platne vysluhovať túto sviatosť - Obhájiť zmysel prijatia sviatosti birmovania a jej prežívania v každodennom živote - Reprodukovať chápanie Eucharistie na základe predobrazov zo Starého zákona - Vybrať a rozobrať texty z Nového zákona o príprave a ustanovení Eucharistie - Opísať slávenie sv. omše - Uviesť vzťah medzi bohoslužbou slova a bohoslužbou obety a vyzdvihnúť okamih premenenia - Vysvetliť význam úkonov používaných pri sv. omši a aktívnej účasti - Rozlišovať medzi vysluhovaním sviatosti a rozdávaním svätého prijímania - Vyjadriť podmienky pre prijatie Eucharistie - Zdôvodniť potrebu častého prijímania sviatosti Oltárnej - Zhodnotiť význam adorácie pre život kresťana 	<ul style="list-style-type: none"> - Interpretovať smrť v kresťanskom zmysle a zdôvodniť nádej na večný život - Vysvetliť pojmy nebo a peklo ako prejavy konečného vzťahu človeka k Bohu a vedieť ich odlišiť od očistenia - Vывodit' závery z nauky o osobnom a poslednom súde pre konkrétny život človeka - Vedieť rozlíšiť ľudské opisy eschatologických skutočností od nauky Cirkvi
------------------------	----------	--	--	---	---

<p>10. Vybrané kapitoly z dejín Cirkvi</p>	<p>Križiacke výpravy, inkvizícia, východná a západná schizma, dejiny Cirkvi na Slovensku, komunizmus.</p>	<p>- poznať predsudky voči Cirkvi a nepravdivé interpretácie dejín - formulovať objektívne stanoviská k vybraným kapitolám dejín Cirkvi (napr. križiacke výpravy, inkvizícia, východná a západná schizma, pápeži 20. storočia, koncily) - predstaviť etapy dejín Cirkvi na Slovensku - nájsť analógiu medzi minulosťou a súčasnosťou Cirkvi - rozlišovať chyby jednotlivcov v Cirkvi a Cirkve v kritických dejinných udalostiach</p>	<p>- Vymenovať príčiny vzniku vybraných udalostí dejín Cirkvi - Analyzovať vplyv osôb a myšlienok na vznik vybraných udalostí cirkevných dejín - Vyvodit' vplyv uvedených oblastí z dejín Cirkvi na vtedajšiu spoločnosť a súčasnosť - Vyjadriť význam sv. Cyrila a Metoda pre formovanie Cirkvi na Slovensku - Uviesť príklady prínosu Cirkvi pre slovenskú kultúru - Opísať život konkrétnej blahoslavennej osobnosti z dejín Cirkvi na Slovensku - z obdobia prenasledovania počas komunizmu</p>
<p>11. Svetové náboženstvá a sekty</p>	<p>Monoteizmus, polyteizmus, panteizmus, kult, Boh, dobro, zlo, život po smrti v kresťanstve a iných náboženstvách, medzináboženský dialóg, sekta, znaky sekt, hnutie New Age.</p>	<p>- charakterizovať svetové náboženstvá: hinduizmus, budhizmus, islam a ich vznik, učenie, kult - poukázať na príčiny šírenia sekt - predstaviť postoj katolíckej Cirkvi k svetovým náboženstvám - rozlíšiť sektu od svetového náboženstva podľa základných znakov sekt - objasniť hnutie New Age - určiť prvky východných náboženstiev a sekt šíriacich sa na Slovensku - konkrétne poukázať v čom spočíva ich nebezpečenstvo - obhájiť vlastné kresťanské hodnoty - rozlišovať medzi ekumenizmom a medzináboženským dialógom</p>	<p>- Vysvetliť pojem svetové náboženstvo - Opísať základné učenie, kult hinduizmu, budhizmu a islamu - Porovnať pravdy hlásané kresťanstvom a týmito náboženstvami – Boh, dobro a zlo, život po smrti, dôstojnosť človeka - Vybrať prvky šíriace sa z jednotlivých náboženstiev do Európy a poukázať na ich rozdielne chápanie v západnej kultúre – reinkarnácia, joga, transcendentálna meditácia - Zhodnotiť postoj Katolíckej cirkvi k svetovým náboženstvám - Vymenovať všeobecné znaky sekt - Rozlíšiť sektu od svetového náboženstva - Vysloviť mienku o nebezpečenstve sekt a ich deštruktívnom vplyve na život človeka - Navrhnuť možnosti ako predchádzať manipulácii sekt - Porovnať pojmy: Boh, Stvoriteľ, Ježiš Kristus, hriech, satan v kresťanstve a v hnutí New age</p>

Záver

Tento návrh Školského vzdelávacieho programu pre predmet rímskokatolícke náboženstvo pre gymnázia so štvorročným štúdiom zriadených Katolíckou cirkvou bol spracovaný na základe učebných osnov s tohto predmetu odsúhlasených Ministerstvom školstva Slovenskej republiky dňa 2. 10. 2007 po číslom CD-2007-11092/22798-1:096 a schválených Konferenciou biskupov Slovenska 9. 10. 2007 č.j. K560/2007-SKBS. Pri tvorbe ŠkVP pre ďalšie ročníky by sa malo prihliadať na vyššie uvedené učebné osnovy, aby sa zachovala celková koncepcia vyučovania náboženstva na katolíckych gymnáziách. (vid' príloha č.1 a č. 2. vo vyššie uvedených osnovách vydaných Komisiou pre katechizáciu a školstvo KBS v roku 2007).

Po dohovore s KPKC spracovali:

Mgr. RNDr. Mária Latáková – sr. Miriam OSU

Mgr. Peter Ikhardt

Bližšie informácie: www.kbd.sk alebo svit@kbd.sk alebo gymsurbas@svsba.sk